



Gemeente Rotterdam
College van Burgemeester en Wethouders

Richard Moti

*Wethouder Werk, Inkomen en Nationaal
Programma Rotterdam-Zuid*

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl

E-mail: bbo@rotterdam.nl

Inlichtingen: r. kerkhoff

Telefoon: 06-57930042

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Via: www.internetconsultatie.nl/stapbudget

Portefeuillehouder:

Cluster: Cluster Werk en Inkomen

Ons kenmerk: W&I / 3444170

Uw kenmerk: n.v.t.

Datum: 29 augustus 2019

Betreft: Reactie tbv internetconsultatie
subsidieregeling STAP-budget

Geachte dame/heer,

De onderstaande reactie is tot stand gekomen na raadpleging van diverse adviseurs van de gemeente Rotterdam die zich vanuit de beleidsterreinen onderwijs, economie, werk en inkomen bezighouden met (regionale) arbeidsmarkt vraagstukken. De Rotterdamse aanpak op dit gebied krijgt in de praktijk vooral vorm en inhoud via de Rotterdamse Leerwerkakkoorden¹, waarvan het stimuleren van leven lang ontwikkelen een onderdeel is.

Deze Leerwerkakkoorden moeten bijdragen aan het toekomstbestendig en inclusiever maken van de regionale arbeidsmarkt. Dat is niet vanzelfsprekend door de voortgaande flexibilisering en polarisering van de arbeidsmarkt. Ook de grote transities op het gebied van energie, digitalisering, de circulaire- en deeleconomie zorgen voor veel dynamiek en verandering. Daarom zijn investeringen in leven lang ontwikkelen, de duurzame inzetbaarheid en de (inter)sectorale mobiliteit van onze beroepsbevolking van groot belang. Alleen zo kunnen werkenden aan het werk blijven en kunnen ze (indien nodig) tijdig overstappen van werk naar werk of andere sectoren. De kans dat ze werkloos worden en terugvallen op een uitkering neemt zo af.

Ook voor werkzoekenden, die nu aan de kant staan en moeite hebben toegang te krijgen tot werk, zijn ruimere mogelijkheden tot vraaggerichte om-, her- of bijscholing belangrijk. Zo kan de huidige mismatch tot de (kwalificatie)eisen die veel werkgevers (ook aan de onderkant van de arbeidsmarkt) aan hun personeel stellen worden aangepakt.

In dit licht is de voorgenomen invoering van een financiële tegemoetkoming om gerichte post-initiële scholing te stimuleren en toegankelijk te maken zeer wenselijk. Zeker voor mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie, waarvoor nu weinig passend en toegankelijk scholingsaanbod beschikbaar is. Terwijl juist de praktisch opgeleiden, ouderen, mensen met een flexibel contract en mensen werkzaam in het mkb en zzp-ers grote behoefte hebben aan

¹ Zie: <https://www.rotterdam.nl/werken-leren/leerwerkakkoord/>



een gerichte upgrade van hun kwalificaties, kennis en vaardigheden om hun arbeidsmarktpositie te versterken. Hetzelfde geldt voor groepen als statushouders en werkzoekenden met een uitkering.

Rotterdam heeft daarom met belangstelling kennisgenomen van het concept van de subsidieregeling STAP-budget. Rotterdam ziet de voorliggende regeling zeker als een stap in de goede richting, maar twijfelt tegelijkertijd of de huidige opzet voldoende toegankelijk en effectief is voor personen met een meer kwetsbare arbeidsmarktpositie. Er bestaat daardoor een reëel risico dat de schaarse middelen niet terecht gaan komen bij de personen die ze het hardst nodig hebben. De gemeente Rotterdam zou daarom graag zien dat de onderstaande aandachtspunten moeten worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de regeling:

1. Meer focus op personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie

De regeling staat open voor: *“Natuurlijke personen met een band met de Nederlandse arbeidsmarkt. Zij moeten in de afgelopen twee kalenderjaren tenminste zes maanden verzekerd zijn geweest voor de volksverzekeringen”*. Dit betekent dat zo ongeveer elke volwassene die in Nederland werkt of een uitkering ontvangt tot de doelgroep behoort. De regeling is hierdoor zeer inclusief, maar tegelijkertijd wordt het aantal potentiële deelnemers ook zeer groot. Dat terwijl het aantal personen dat kan deelnemen aan de regeling fors wordt beperkt door het jaarlijkse subsidieplafond (200 mln.)².

Rotterdam vreest dat de regeling hierdoor minder toegankelijk wordt voor de personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Juist deze specifieke groepen (zoals praktisch opgeleiden, ouderen, mensen met een flexibel contract en mensen werkzaam in het mkb en zzp-ers) investeren weinig in hun ontwikkeling en bijscholing, zoals terecht wordt opgemerkt op pagina 10 van de toelichting van de regeling. Zoals bekend zijn deze kwetsbare groepen ook vaak minder goed geïnformeerd, minder bureaucratisch competent en minder taal- en digitaal vaardig. Het risico dat zij daardoor vastlopen in de bureaucratie en door het principe ‘wie het eerst komt wie het eerst maalt’ buiten de boot vallen is reëel.

Het zou een gemiste kans zijn als de regeling geen mechanismen krijgt om specifiek deze groepen te bereiken. Ook omdat veel andere personen op de arbeidsmarkt via hun werkgever en/of sectororganisaties al over scholingsvoorzieningen (of -budgetten) kunnen beschikken. Om dit te bereiken zijn de volgende aanpassingen denkbaar:

- Laat de beschikbaarheid van een privaat leer- of ontwikkelbudget vanuit een werkgever of sector (cao-afspraken, O&O fondsen) een voorliggende voorziening zijn voor het gebruik van deze regeling. Zodoende blijven de beperkte middelen beschikbaar voor de groepen die het echt nodig hebben en waarvoor geen alternatieve voorzieningen voor handen zijn.
- Richt binnen de regeling een aparte (deel)categorie met een geoormerkt budget in voor de kwetsbare groepen, om specifiek de voor hen noodzakelijke investeringen in de duurzame inzetbaarheid te kunnen doen.

² Uitgaande van het maximale bedrag per aanvraag (€ 1000,-) gaat het om tenminste 200.000 deelnemers per jaar voor heel Nederland; wat slechts een beperkt deel van de totale beroepsbevolking is.



- Bekijk of voor de om-, her- en bijscholing van de doelgroepen van de Participatiewet het doen van een gerichte toevoeging aan de Integratie-uitkering Participatie niet een meer passend alternatief is. Voor deze groepen die nu al gebruik maken van diverse gemeentelijke voorzieningen (op gebied inkomen, zorg, welzijn of participatie) en die dus al een band met de gemeente hebben, lijkt dit effectiever dan het moeten doen van een individuele aanvraag bij weer een andere instantie (UWV).
- Uit het voorgaande volgt tevens dat het niet wenselijk is dat in de toekomst mogelijk beschikbaar komende aanvullende publieke budgetten gericht op scholing, voor dit soort doelgroepen, standaard via de STAP-regeling gaan lopen, zoals op pagina 12 van de toelichting wordt gesuggereerd.

2. Maak scholing maximaal toegankelijk

De regeling moet personen behorende tot de kwetsbare groepen maximale ruimte geven om deel te kunnen nemen aan passende scholing. In dit verband is het wenselijk dat de geldende voorwaarden en kaders zo weinig mogelijk scholingsvormen uitsluiten. Hierbij is het goed te kijken naar de ervaringen vanuit gemeenten (vanuit participatie- en re-integratiebudgetten) en het UWV (scholingsvouchers) die voor scholing van vergelijkbare doelgroepen inzetten. De volgende punten vragen in dit kader om aandacht:

- Het in de regeling genoemde maximale bedrag van € 1000 (incl. BTW) per persoon per scholingsactiviteit lijkt aan de lage kant om de kosten van veel voorkomende om-, her- en bijscholingstrajecten te kunnen dekken. In Rotterdam bedragen de gemiddelde kosten van scholing van een werkzoekende met een bijstandsuitkering ongeveer € 1500. Dit ondanks feit dat het vooral kortdurende scholing gericht op het behalen van certificaten betreft. Dit zou betekenen dat kwetsbare doelgroepen vaak cofinanciering (uit andere bronnen) moeten regelen, terwijl juist zij daar minder goed toe in staat zijn. Zij zullen opzien tegen de extra administratieve bewijslast die daarmee gemoeid is, wat een ontmoedigend effect zal hebben.
- Het opnemen van criteria om de kwaliteit van de scholingsactiviteit te borgen en/of misbruik van de regeling tegen te gaan (artikel 1) is uiteraard een goede zaak. Voorkomen moet worden dat hierdoor (minder reguliere) innovatieve scholingsvormen worden uitgesloten die juist geschikt en toegankelijk zijn voor deze doelgroep. Zoals bekend is het reguliere onderwijs voor de meer kwetsbare groepen vaak minder geschikt en haalbaar. Er is een voorkeur voor kortdurende, modulaire, praktische combinaties van leren en werken (die vaak in regionale publiek-private samenwerking tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden tot stand komen). Deze scholing die vaak gekoppeld is aan concrete baanopeningen en tekortberoepen mag niet worden uitgesloten.
- Ook werkzoekenden met een uitkering (o.a. Participatiewet) kunnen zelfstandig een individuele aanvraag indienen in het kader van deze regeling. Gemeenten hanteren echter vaak voorwaarden (onder meer m.b.t. duur, maximale niveau en arbeidsmarktrelevantie) voor het volgen van scholing met behoud van uitkering. Een werkzoekende zal daarom niet elke vorm van scholing (die onder de STAP-regeling valt) met behoud van uitkering kunnen volgen. Iets vergelijkbaars geldt mogelijk voor personen die een uitkering ontvangen van het UWV. Om straks teleurstellingen bij aanvragers te voorkomen is tijdige afstemming met uitvoerders van uitkeringsregelingen daarom wenselijk.



- Voor de meer kwetsbare groepen lijkt de beschikbaarheid van het genoemde digitaal overzicht voor scholing en ontwikkeling (p. 10, 11) en een (digitaal) scholingsadvies (p. 16, 17) een noodzakelijke minimale randvoorwaarde om de regeling voor hen voldoende toegankelijk te maken. Het is dan ook belangrijk om parallel aan de regeling tijdig te voorzien in de ontwikkeling, financiering en uitvoering van die instrumenten.

3. Hou de uitvoering simpel

De voorgenomen regeling heeft een hoog bureaucratisch gehalte door de forse administratieve (bewijs)last. Misbruik en oneigenlijk gebruik moet uiteraard voorkomen worden, maar te veel (verantwoordings)regels en bijbehorende bewijslast zullen leiden tot ongewenste effecten. Ze beperken de toegang tot de regeling en leiden tot hogere uitvoeringskosten (incl. de benodigde ICT) en overhead bij de opleiders en het UWV. De volgende punten vragen hierbij om aandacht:

- Het doen van een aanvraag mag niet vrijblijvend zijn er vraagt van aanvragers en opleiders dat zij zich serieus inspannen om de scholing succesvol af te ronden. De ervaring leert echter dat dit voor de meer kwetsbare doelgroepen niet altijd even vanzelfsprekend is, doordat zij vaker tijdens scholing zijn uitgevallen daardoor ook minder onderwijs hebben gevolgd. Zeker gezien het belang dat scholing voor deze groepen kan hebben, zou het goed zijn hiermee bij de inrichting van de regeling rekening te houden. In dit verband is het de vraag of de gehanteerde resultaat- en verantwoordingseisen en de rol die de opleider daarbij speelt (conform artikelen 12 en 17) niet tot ongewenste effecten gaat leiden. Voorkomen moet worden dat opleiders (vanwege een risico m.b.t. het moeten terugbetalen van subsidie) te streng selecteren aan de poort en zodoende personen uitsluiten van deelname. Anderzijds moet voorkomen worden dat personen starten met scholing om een te hoog niveau, vervolgens uitvallen en de subsidie moeten terugbetalen (wat mogelijk tot schulden leidt).
- De voorgestelde digitalisering van het aanvraag- en verantwoordingsproces zal enerzijds de toegang bevorderen. Anderzijds zal dit voor bepaalde meer kwetsbare groepen (die minder bureaucratisch competent en taal- en digitaal vaardig zijn) weer een nieuwe drempels opwerpen. Zij zijn daarom gebaat bij goede ondersteuning en alternatieve kanalen (telefoon, post) om hun aanvraag en verantwoording te kunnen regelen. Het is onduidelijk of de boogde uitvoerder van de regeling daarvoor de benodigde middelen krijgt. Sowieso zou er apart moeten worden voorzien de dekking van de uitvoeringskosten van de regeling en mag deze niet ten koste gaan van de beschikbare 200 mln. voor de scholing.
- Tenslotte is de regeling gebaat bij zo weinig mogelijk overdrachten binnen de keten (subsidieontvanger-opleider-UWV) aangezien dat altijd risico's voor fouten oplevert.



Ik vertrouw erop dat u onze bijdrage kunt gebruiken om het gemeentelijk perspectief mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van de STAP-regeling. Uiteraard is de gemeente Rotterdam, indien gewenst, bereid mee te denken in het verdere proces en/of tot het geven van een nadere toelichting op onze reactie.

Met vriendelijke groet,

Richard Moti

Wethouder Werk, Inkomen en Nationaal Programma Rotterdam-Zuid